

38800

Jožko

Družba sv. Cirila in Metoda.

:: Vseslovenska obrambna organizacija. ::

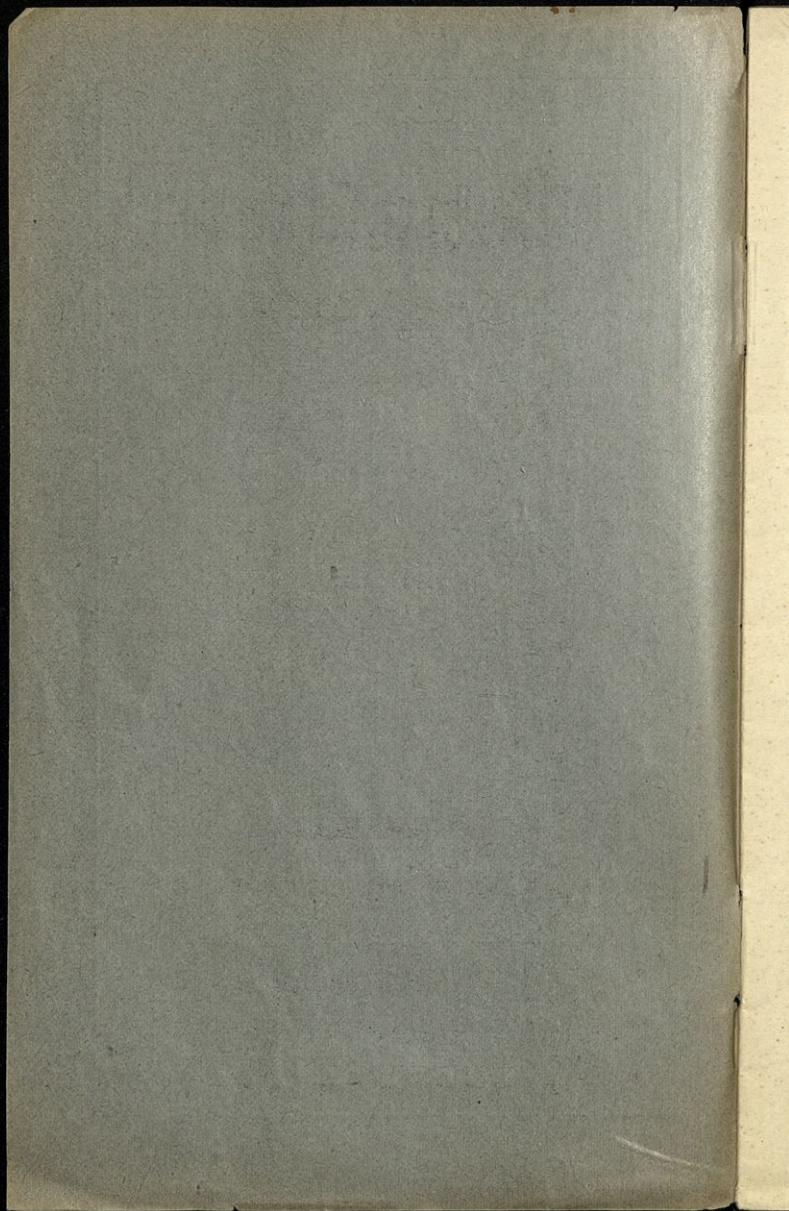

V pouk slovenskemu ljudstvu.

..... Izdalo in založilo vodstvo.

.... V LJUBLJANI 1909.

Tiskala „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.

Družba sv. Cirila in Metoda.

. . . Vseslovenska . . .
obrambna organizacija.

○ ○ ○

V pouk slovenskemu ljudstvu.

Za Ameriko.

○ ○ ○

Izdalo in založilo vodstvo.

V LJUBLJANI 1909.

Tiskala Narodna tiskarna v Ljubljani.

38800

030032536

Čemu se je ustanovila družba sv. Cirila in Metoda?

Naši pradedje so imeli mnogo večjo domovino, kakor jo imamo mi, njihovi potomci. Celo nemški zgodovinarji pišejo o starih Slovanih, da so bili miroljubni pohlevni in potrpežljivi. Bojevitost jim je bila tuja, niti besede »vojna« niso imeli, temuč so poznali le bran.

S temi dobrimi slovenskimi lastnostmi so se okoriščali naši močnejši in brezobzirni sosedje ter so trgali Slovincem kos za kosom od njihove domovine, tako da se je naša domovina, ki je segala pred 100 leti še od Jadranskega morja do Donave in na severu globoko v Tirole, skrčila v današnje meje. In še vedno se naše meje krčijo, sovražni sosed pa se pomika korak za korakom v našo zemljo.

Koroška, ki je bila nekoč zibel Slovenstva, kjer je imela naša beseda prvo in edino pravico celo pred vladarjem, je pripravljena za žrtev nemškemu molohu. To so storile poleg uradov največ šole, ki so skoraj izključno nemške, z nemško mislečim učiteljstvom. Ni čuda, da se tako strahovito krči število Slovencev, število Nemcev ali nemško mislečih ljudi pa se množi.

Slovenski otroci, ki so hodili 8 let v nemške šole k nemškemu učiteljstvu, so se nalezli mržnje do materine besede in odrasli gredo pozneje čez drn in strn za Nemci. Pravijo, da so le Nemcem prijazni, v resnici pa so strupeni odpadniki, nemškutarji.

Da tudi na Štajerskem ni dosti bolje, o tem pričajo neprestani napadi na mirne Slovence v Ptuju, Celju, Mariboru in po drugih mestih in trgih. Ti divjaki so naj-

večkrat naši izneverjeni sinovi, janičarji. To so napravile iz njih nemške šole.

Nemci so namreč že zdavna spoznali, kako šola odločilno vpliva na poznejše politično mišljenje zaroda, zato so skušali povsod doseči vseh vrst nemških šol. Vlada jim je šla pri tem od nekdanj rada na roko, toda ker so hoteli imeti nemške šole tudi v takih krajih, kjer pravih Nemcev sploh ni, jim vlada ni mogla ustreči pri najboljši volji. Zato pa so šli **sami** na delo. Ustanovili so si društvo, ki se imenuje »Schulverein« ter ima namen, z denarjem, ki ga nabira pri vseh Nemcih, tudi na Pruskem, ustanavljati nemške šole med Slovenci. V take šole lovi otroke zaslepljenih ali od Nemcev odvisnih slovenskih staršev. Slovenski otroci se v takih šolah vzgojijo za zasramovalce in sovražnike lastne matere.

Ta nakana se je Nemcem, žalibog, marsikje posrečila. Skoro vsa mesta, vsi trgi, celo večje vasi na **Spod. Štajerskem** že imajo take šole nemškega »Schulvereina«. Število ponemčencev narašča, in posledica je, da so prišli taki kraji že večinoma v nemške roke.

Pa tudi na **Kranjskem** razteza »Schulverein« svoje pogubne mreže. Svoje šole v protislovenskem duhu ima v Domžalah, Tržiču, na Jesenicah, v Šiški in celo v Ljubljani sami. Na Kočevskem pa je skoraj že ni več šole, ki bi je ne zdrževal ali vsaj izdatno podpiral »Schulverein« tudi v krajih, ki so še po večini slovenski. Najbolj se je »Schulverein« vrgel na kočevske obmejne kraje, da rine nemštvo čimdalje bolj v slovenske dele dežele.

Nemci nič ne prikrivajo, da so v 25 letih, odkar deluje »Schulverein«, vzgojili v svojih šolah v obmejnih krajih nad 90.000 slovenskih in slovanskih otrok, ki so vsi izgubljeni za svojo narodnost. »Schulvereinu« je bilo to lahko doseči, ker razpolaga z ogromnimi vsotami, ki vsako leto silno naraščajo. Lani je imel »Schulverein«

nad 800.000 K dohodkov ter so se dohodki pomnožili za 177.000. Letos bodo dohodki gotovo že dosegli 1 milijon. Mnogo tega denarja prihaja iz Prusije v podobi mark.

Podobno rujejo proti Slovincem Italijani na **Primorskem**. Italijani imajo tudi bojna društva, eno teh se imenuje »Lega nazionale«. Tudi to društvo ima na razpolago velike vsote, saj je znana požrtvovalnost Italijanov za svoje narodne namene. Samo v Trstu je imelo to društvo lani nad 8000 članov.

Slovinci bi bili slabi gospodarji na podedovani zemlji in lahkomišelní varuhi jezika svojih pradedov, ako bi se proti takim nakanam ne postavili v bran. Po reku: »Kdor se ne brani, ni vreden, da živi!« so se zbrali pred skoraj 25 leti blagi slovenski voditelji ter sklenili v našo obrambo ustanoviti šolsko družbo. Krstili so jo na ime »**Družba sv. Cirila in Metoda**« t. j. na ime onih dveh blagovestnikov, ki sta prva ustanavljala slovenske šole in se potegovala za naš jezik v cerkvah ter bila zategadelj tudi zasramovana in preganjana.

Kaj hoče torej družba sv. Cirila in Metoda?

Braniti naš jezik in našo narodnost, pred vsem pa reševati naše otroke iz tujčevih krempljev. V ta namen ustanavlja šole in otroške vrtce tam, kjer bi bili sicer slovenski otroci primorani hoditi v nemške oziroma italijanske šole ter se izneveriti jeziku in rodu svojemu. Družba mora v takih krajih preskrbovati otroke z obleko in šolskimi potrebščinami, ker bi jih sicer nasprotniki izvabili s takimi darili v svoje zavode. Nadalje mora podpirati revne občine v obmejnih krajih, ker bi se sicer moglo zgoditi, da bi vzeli Judeževe groše od nasprotnikov ter jim zato prodali za večno duše svojih otrok s tem, da bi se zavezali za samonemški pouk v šoli.

Resnično je torej proglasil pred leti ugleden slovenski duhovnik v svoji knjižici našo družbo za **apostolsko**, pisoč: »Družba bo zdrževala slovenske šole, kjer se bodo naši otroci tako izrejali, da bodo lahko kdaj dobri kristjani in vneti Slovenci. Mar ni to prelep namen? Mar ni družba sv. Cirila in Metoda zares apostolska družba?«

Kako je delovala in napredovala družba sv. Cirila in Metoda dosedaj?

Družba sv. Cirila in Metoda se je ustanovila l. 1885. Dne 5. julija 1886 je bila I. glavna skupščina. Takrat je bilo 25 podružnic in 1160 glđ. dohodkov. Čez 10 let je imela družba 132 podružnic s 188 pokrovitelji, 1000 ustanovniki, 6000 letniki, 4000 podporniki in 21.951 glđ. dohodkov. Odprla je otroške vrtce v Celju, Mariboru, pri Sv. Jakobu, v Rojanu in Greti pri Trstu, v Podgori, Pevmi in Ločniku pri Gorici, deško in dekliško šolo v Trstu in dekliško šolo v Št. Rupertu na Koroškem. V vseh njenih zavodih je bilo 1387 otrok.

Lani je imela družba 169 podružnic. Letos se je ustanovilo toliko novih, da je njih število prekoračilo 180, dasi so morali črtati celo vrsto starih podružnic zaradi nedelavnosti, posebno na Koroškem. Članov je nad 10.000, med njimi blizu 1000 pokroviteljev. Družba zdržuje šest šol s 25 razredi, ki jih obiskuje 2395 otrok.

Stroškov za šole in otroške vrtce je bilo lani 56.074 K 78 vin., t. j. za 6224 K 28 vin. več kot leta 1907.

Družba zdržuje sledeče šole: a) na **Koroškem**: 4razredno ljudsko šolo v **Št. Rupertu pri Velikovcu** (stroški l. 1908: 4661 K 53 h — letos se je moral še napraviti vodovod); b) na **Štajerskem**: 2razredna ljudska šola na **Muti** (stroški leta 1908 — ko je bila še enorazredna — 3234 K); slovenski vzporednici v **Mariboru** (stroški

2034 K); c) v **Trstu**: 5razredna (letos sta prirasla zopet dva razreda) deška ljudska šola pri **Sv. Jakobu** (stroški leta 1908: 20.829 K 34 h); 5razredna dekliška ljudska šola pri **Sv. Jakobu** (stroški leta 1908: 8893 kron); č) na **Goriškem**: enorazredna mešana ljudska šola v **Krminu** (stroški leta 1908: 572 kron — letos je družba kupila za šolo lastno poslopje in otvori otroški vrtec). — Na **Kranjskem** je omogočila družba ob nemški meji na **Kočevskem** z izdatnimi podporami odpreti tri šole (**Čeplje, Rodine, Rožni dol** (tu je zgradila lastno šolsko poslopje), kmalu pa se otvori s pomočjo družbe šola na **Vršnih (Uršnih) Selih**).

Otroških vrtcev zdržuje družba 19, ki jih obiskuje nad 1200 otrok, in sicer: a) na **Kranjskem**: na **Jesenicah**, na **Savi** pri **Jesenicah** (dva), v **Tržiču**; b) na **Štajerskem**: v **Celju**, v **Gabru** pri **Celju**, v **Hrastniku** (dva), **Mariboru** in **Ormožu**; c) v **Trstu**: v **Rocolu, Rojanu**, pri **Sv. Ivanu**, v **Škednju**; č) na **Goriškem**: v **Devinu, Pevmi**, v **Podgori** (dva). Stroški otroških vrtcev so znašali nad 16.000 K.

Razun tega izda družba vsako leto večje svote za obdarovanje otrok z obleko in učili za **Miklavževo**, brezobrestna posojila občinam za zgradbo šol itd.

Dohodkov je bilo lani 136.268 K, toda tudi izdatki tako naglo rasejo, da izkazuje proračun za leto 1910 **primanjkljaja 43.860 K**. Stroški naraščajo, ker tudi nasilstva nasprotnikov rasejo. Ravno letos so se Nemci zakleli, da zbero dva milijona kron za ponemčevalne šole ob jezikovnih mejah.

Ali se je družba izneverila svojemu programu?

Družba sv. Cirila in Metoda je pri ustanovitvi sprejela v svoj program **katoliško - narodno vzgojo**. In temu načelu se ni niti za trenotek izneverila ter se tudi nikoli ne bo.

Da bodo nasprotniki našega rodu planili po družbi z vsemi dovoljenimi in nedovoljenimi sredstvi, na to je bilo vodstvo pripravljeno. Zakaj so naši drugorodni sosedge hudi na družbo sv. Cirila in Metoda, povedal je gospod dekan A. Koblar, ki je opisal v Mohorjevem koledarju desetletno delovanje naše šolske družbe ter izvajal: »V krasni svoji domovini ob Muri in Dravi, Krki in Soči hoče biti Slovenec sam svoj gospodar. Spoznava pa živo, da mu je za to treba najprej narodne izomike, treba dobrih šol z domačim učnim jezikom in seveda na verski podlagi.

Sramotnim razmeram se bliža konec. Slovenec noče več hlapčevati; na svojem svetu hoče sam gospodariti. Tega so se ustrašili njegovi zatiralci bolj kot črta. Brž treba pomoči: **»Izbijmo Slovencem iz glave muhe o narodni samozavesti«** — mislili so si — **»ter vtaknimo slovensko mladino zopet v čisto nemške in italijanske šole, da jo iznarodimo. Ako Slovenci niti brati ne bodo znali v svojem jeziku, ne bodo vedeli ničesar, prav nič ne bodo imeli narodnega ponosa in ljubiti ne bodo mogli svojega jezika in svoje domovine, zakaj, česar kdo ne zna, tega tudi ne ljubi.«** Izmislili so si načrt, kateremu ne nasprotujejo državne postave. **Da bi nadaljevali potujčevanje, segajo dandanes največji neprijatelji Slovencev v svoje žepe in ustanavljajo sredi slovenskega prebivalstva čisto nemške in italijanske šole in love vanje popolnoma slovenske otroke.«**

Vse to velja v polni meri še danes. Izpolnilo se samo ni prorokovanje, da se tem sramotnim razmeram bliža konec. Nasprotniki rujejo proti Slovencem in proti naši šolski družbi huje kot pred desetletji. Žalibog so dobili pri tem svojem početju posredne in neposredne zaveznike med pripadniki slovenskega naroda, tako da skoraj moramo vzdihnuti: **»Gospod, varuj nas prijateljev, sovražnikov se bomo že sami ubranili!«**

Družba sv. Cirila in Metoda je za vse Slovence.

Vsak Slovenec, vsaka Slovenka, ki čuti ljubezen do svojega rodu in jezika, je družbi dobrodošel sobojevnik, mila sotrudnica. Razen naših krvnih nasprotnikov bi ne smel nihče biti proti družbi, temuč bi morali biti Slovenci vseh stanov zagovorniki in podporniki družbe. Med prijatelji in podporniki bi morali imeti tudi tiste delavske sloje, ki so po mišljenju socijalni demokratje, ker v družbenih šolah in zavodih je nad 90% delavskih otrok.

Družbi pa bi morala biti naklonjena tudi vsa država, ker ji družba pomaga nositi breme za šolstvo, za katero bi sicer morala skrbeti država.

Le ako se bodo zbirali okoli družbe vsi Slovenci, kakor v skupni rodbini, mogla bo družba izpolniti svojo težavno, toda sveto nalogo.

Družba je bila ustanovljena za vse Slovence po vseh slovenskih pokrajinah. Kjerkoli je bilo slovensko ljudstvo, mogla pomagati, storila je to družba rada, ne glede na strankarsko mišljenje. Tako je delala družba v preteklosti, tako hoče delati tudi v bodoče v blagor slovenske domovine, najsi je prav sovražnikom in — prijateljem.

Ali zasluži družba, da ji tudi domačini nasprotujejo?

Naši narodni nasprotniki, posebno Nemci in ponemčenci na Koroškem ščujejo proti družbi sv. Cirila in Metoda, češ, da je **klerikalna**, ker ima ime po svetnikih, ker se v njenih šolah vzgaja na verski in narodni podlagi in ker deluje na družbenih šolah tudi več šolskih sester. Nasprotovalci družbe med nami pa jo proglašajo za **liberalno**, ker delajo pri družbi nesebično in požrtvovalno tudi možje, ki imajo sicer samostojno napredno mišljenje, toda ne da bi ga komu vsiljevali, najmanj pa pri družbi.

Niti prvi niti drugi nasprotovalci nimajo prav, temuč delajo družbi veliko krivico. **Družba sv. Cirila in Metoda**

ni politična, ni klerikalna, pa tudi protiverska ne. Njen edini namen je, delovati na rešitev Slovenstva brez ozira na stranke ali politično mišljenje. Odločujejo pa naj pri družbi tisti, ki se največ brigajo za njene koristi potom podružnic. Katera stranka hoče imeti prvo besedo pri družbi, naj dela za njo, naj snuje podružnice, ki potem volijo zastopnike v glavni odbor.

Ako Vam tedaj skuša kdo obrekovati družbo, pozovite ga, naj pride le z enim dokazom na dan, da se je družba izneverila svojemu prvotnemu programu,* da dela sebično ali pristransko, da ne vzgaja v svojih šolah otrok po obstoječih državnih in cerkvenih postavah.

Družba potrebuje v dosego svojih namenov izdatnih denarnih sredstev.

Denarne vire si pridobiva družba: A. Potom svojih podružnic. B. Potom družabnega blaga.

A. K ljubezni in dobrotljivosti nikogar ni mogoče siliti. Tega načela se je držala družba pri ustanovitvi ter razdelila člane v več vrst, da more vsak prispevati po svojih močeh.

* § 2 družbenih pravil se glasi: „Družbi je namen vsestransko podpirati in pospeševati slovensko šolstvo na **katoliško-narodni podlagi**. V ta namen družba za slovenske otroke napravlja in zdržuje šole in otroške vrtce, ali jih pomaga napravljati in zdrževati, nastavlja učitelje, dovoljuje podpore in nagrade, izdaja primerne spise in knjige“.

Iz „Navodila otroškim vrtnaricam družbe sv. Cirila in Metoda“ navedemo sledeče odstavke: (Pripomnimo, da je to navodilo izdalo sedanje vodstvo lani!) „Naša družba polaga svoje težišče na to, da se zbuja že v nežni mladini zlasti čut narodne zavesti in narodnega ponosa“. — Potem glede **verouka** pravi navodilo: „Ker se morajo v otroški duši zbujsati in v lepem soglasju razvijati vse duševne zmožnosti, naj otroška vrtnarica porabi vsako ugodno priliko, da zbudi v otroških dušah **verski** čut. To bo blažilno vplivalo na vedenje in poznejše življenje otrok. Povej

Premožnejši plačajo enkrat za vselej 200 K ter postanejo **pokrovitelji**, ki imajo tudi volilno pravico na glavni skupščini.

Kdor plača enkrat za vselej 20 K, je **ustanovnik**.

Letniki plačujejo na leto po 2 K.

Kdor plača najmanj 20 h na leto, je **podpornik**.

B. Blago na korist družbi.

Da tudi tisti, ki ne morejo v denarju podpirati družbe, store svojo narodno dolžnost. V korist družbi se prodaja razno blago. Založniki tega blaga plačujejo namreč družbi vsako leto lepe odstotke.

Tako blago je:

1. **Kavina primes** (cikorija), ki jo zalaga **Kolinska tovarna**. (Tovarne si zgradi po vseh večjih slovanskih mestih, tudi v Ljubljani).

2. **Užigalice družbe sv. Cirila in Metoda**. (Škatljice nosijo napis: Mal položi dar, domu na altar.) Založnik **Ivan Perdan** v Ljubljani.

3. **Svinčniki družbe sv. Cirila in Metoda**. Založnik **Ivan Bonač** v Ljubljani.

4. **Peresa družbe sv. Cirila in Metoda**. Založnik **Jernej Bahovec** v Ljubljani.

5. **Krema (čistilo) za usnje in čevlje**. Založnik **Ivan Keber** (Stari trg 9) v Ljubljani.

6. **Svalčični papirčki in zavitki**. Založnik **Adolf Jakobi** na Dunaju VIII.

svojim malim gojencem, da Bog vse vidi in vse ve, da ljubi in blagoslavlja pridne otroke, kateri spoštujejo in ubogajo starše, učitelje itd. Na vrtu in ob izletih jim v naravi razlagaj božjo vse-mogočnost in modrost. Povej jim, kolikor morejo umeti, o Zve-ličarju, ki je prišel na svet, da bi nas osrečil, in kako se imenuje njegova mati. Večkrat jih opozarjaj na angela varuha, ki jih povsod spremlja" itd. — Ali se pravi to liberalno in brezversko delo!?

7. **Cilindri za svetilke.** Založnik **F. Kollmann** v Ljubljani.

8. **Ciril - Metodovo platno.** Založnik **A. E. Skaberne** v Ljubljani.

9. **Črnilo.** Založnik **Vilko Weixl** v Mariboru.

10. **Droži.** Založnik **Makso Salokar** v Ljubljani (Kladzne ulice 19).

11. **Čaj.** Založnika **Kovač & Novak** v Ljubljani.

12. **Mazilo za kovino, voščilo za tla in vazelin za čevlje.** Založnica: kemična tovarna **Golob & Volk**.

Vse to blago je vsaj take, ako ne boljše kakovosti, kakor vsako drugo iste vrste in po ravno taki ceni. Rodoljubi, posebno naše narodno ženstvo, ta glavna tolažba in opora naše družbe, zahtevajte povsod tu našteto blago, in prisilili bodele celo tiste trgovce, ki sicer niso našega mišljenja, da bodo imeli v zalogi družbeno blago! Samo od užigalic je imela družba lani nad 6000 K dohodkov. Zahtevajte po vseh tobakarnah in gostilnah družbene užigalice!

Lep vir dohodkov družbi so tudi narodni kolki in računski listki. Ne oddajte pisma in razglednice brez narodnega kolka! Ako že plačate državi 10 oziroma 5 v., darujte še svojemu teptanemu rodu 2 vinarja! Ne plačajte v gostilni in trgovini računa, dokler ga ne dobite na družbinem računskem listku, ali vsaj na listku z narodnim kolkom! Rajši pijte za par vinarjev cenejše vino!

Navodilo za snovanje podružnic družbe sv. Cirila in Metoda.

Še vse premalo je pri nas podružnic prepotrebne naše šolske družbe. Vsaka župnija, ali vsaj vsaka večja občina bi morala imeti svojo podružnico, ki je merilo narodne zavednosti kakega kraja.

Prazni so izgovori, da naše ljudstvo, kjer ni v neposrednem sosedstvu z Nemci ali Italijani, nima smisla za narodno obrambo, ker ne čuti na sebi nevarnosti. Tudi Nemci na Tirolskem, Solnograškem, Gor. Štajerskem itd. ne čutijo nobene nevarnosti za svoj jezik, ker Slovencev in Slovanov sploh navadno osebno niti ne poznajo. Vendar zdržujejo povsod podružnice »Schulvereina« in zraven še »Südmarke«. — Ravno tako ne velja izgovor, da so Nemci premožnejši. Kočevski Nemci gotovo niso premožni, sicer bi se ne klatili po svetu s svojo robo, in vendar na Kočevskem že skoraj ni občine, ki bi ne imela podružnice vsaj enega nemškega bojnega društva, ako ne celo obeh.

Ako kateri kraj na Slovenskem še nima podružnice naše šolske družbe, naj se lotijo dela rodoljubi, ki imajo čuteče srce in dobro voljo. Sestavijo si naj nekak pripravljalni odbor, a vsak teh zaupnikov naj prevzame določene kraje, ozir. hiše, kjer bo pridobival člane. Še bolje pa je, da skličejo **ustanovni shod**, ga naznanijo par dni poprej politični oblasti ter si na njem izvolijo začasni odbor. Glavni družbi v Ljubljano naj pišejo po nabiralne pole, potrdila in pravila, sploh po vsa potrebna navodila. Kadar bodo imeli zagotovljenih vsaj 20 ustanovnikov in letnikov skupno, naj sporoče glavni družbi, da jim pošlje pooblastilo in druge tiskovine za deželno vlado, oziroma namestništvo. Tej prijavi naj se priloži prepis zapisnika ustanovnega shoda, kjer mora biti posebno razvidno, da se je prijavilo res že najmanj 20 pravih članov. Kako je treba pooblastilo in pravila kolekovati, pove navodilo. Kadar je ustanovitev nato oblastveno potrjena (ako oblast v štirih tednih ne odgovori, je znamenje, da nima ničesar proti ustanovitvi) skliče se **ustanovni občni zbor**, ki se mora istotako kot ustanovni shod vsaj 24 ur poprej prijaviti okrajnemu glavarstvu (dan, ura, kraj, dnevni red). Take prijave so kolkovine proste, a opustiti se ne

smejo. Na ustanovnem občnem zboru se izvoli odbor ter se razdeli delokrog. Novi odbor je prijaviti politični oblasti in glavni družbi.

V vseh manjših krajih naj bodo podružnice mešane, t. j. člani naj bodo moški in ženske. Tako se naj sestavi tudi odbor. Kako naj odbor vzorno posluje, pove družbeni koledar za leto 1910. Posebno se naj ne pozabi sklicati vsako leto občni zbor, ki se mora vselej pravočasno naznaniti okrajnemu glavarstvu. Novoizvoljeni odbor pa tudi glavni družbi s številom članov.

Novoustanovljene podružnice naj glavni družbi naznanijo vrhutega tudi odlok, s katerim je vlada odobrila ustanovitev.

Kje se smejo snovati podružnice družbe sv. Cirila in Metoda?

Glasom spremenjenih družbenih pravil se smejo snovati njene podružnice po vseh deželah, ki so zastopane v državnem zboru, potemtakem le ne v področju ogrske krone. Pričakovati je torej, da se ustanove podružnice povsod, kjer so večje slovenske kolonije, tako n. pr. na Dunaju, Pragi, industrijskih krajih Gor. Štajerske itd., posebno bi bilo želeli, da si v **Bosni in Hercegovini** živéči Slovenci ustanove vsaj eno podružnico.

Naj bi postala naša obrambna družba ognjišče, okoli katerega bi se zbirali vsi, ki se čutijo člane skupne slovenske rodbine.

Slovenci, Slovenke, spominjajte se družbe sv. Cirila in Metoda pri vseh veselih in žalostnih prilikah!

Pri Nemcih ni krsta, poroke, sedmine i. t. d., da bi ne nabirali za svoja bojna društva. Razna telovadna, pevska, stanovska, ognjegasna i. dr. društva se vpisujejo za pokrovitelje ter naberejo vsoto med člani. Pri kegljaških, kvartopirskih i. dr. klubih se napravi prva igra na

korist »Schulverein« . Bodi v tugi, bodi v šali, vedno jim je narodna stvar pred očmi. Ali bi ne mogli Slovenci tudi tako storiti?

Zaključujem z besedami duhovnika, ki je spisal pred desetletji knjižico o naši družbi:

»Podpirajmo družbo sv. Cirila in Metoda! Ona nadaljuje delo sv. apostolov naših. Ona skrbi, da ne umolkne naš jezik slovenski, ker je tudi njega poklicala Previdnost božja v hvalo svojo. »Vsi jeziki hvalite Gospoda! Iz ust otrok in dojenčev si si napravil hvalo, da odpraviš sovražnika. Na delo torej v ime božje in v ime slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda.«!

Našim milim bratom in sestram v Ameriki!

Do solz je ganila vsakega pravega rodoljuba vesela vest, da so se tudi naši ljubljeni rojaki v Ameriki začeli živo zanimati za našo prekornostno družbo ter si začeli snovati samostojne podružnice sv. Cirila in Metoda. Prva in glavna podružnica se je ustanovila v New Yorku, ki je pisala glavni družbi v Ljubljani med drugim: »Kakor posnemamo iz starokranjskih časopisov, pričeli so nekateri mlačni rojaki stopati iz Vaših svetih vrst za blagor naroda. Vidite, pri naših ameriških Slovencih pa je ravno nasprotno. Zadnji čas so se začeli javno in vido- ma zavedati svoje narodne dolžnosti. V dokaz nam je dejstvo, da so se tekom enega meseca, t. j. od 4. julija do 1. avgusta ustanovile že **tri** podružnice sv. Cirila in Metoda Vam v podporo in pomoč.

Osrednja ali glavna podružnica ostane v New Yorku. Podružnica št. 2 je v **Dunlo Pa**, podružnica št. 3 v **Britge- portu, Ohio**. V par dneh pa pričakujemo ustanovitve podružnice št. 4 v **Leadvilleju, Colo** in še več drugih.

Stvar je spočetkoma malo težavna, zakaj naši rojaki še dobro ne vedo pravega pomena Vaše družbe.

Žalibože so to nevednost prinesli iz stare domovine, kjer se vobče po deželi malo deluje v to svrho, mogoče celo namenoma!«

Tozadevna organizacija v Ameriki je popolnoma samostojna ter so podružnice pravzaprav le dobrodela društva z lastno centralo v New Yorku. Naša družba sme po svojih spremenjenih pravilih snovati pač podružnice po vseh deželah tostranske države, nikakor pa ne izven cesarstva. To pa ne more zadrževati rojakov po širnem svetu, da bi si ne snovali lastnih organizacij v blagor celokupnega naroda v stari domovini.

Ameriški rojaki so še lahko posebno ponosni, da so se prvi iz lastnih nagibov spomnili svoje narodne dolžnosti. In preden mine leto, gotovo ne bo v Ameriki večje slovenske kolonije, ki bi ne imela svojega društva v pomoč naši družbi.

Po pravilih osrednjega društva v New Yorku se lahko ustanovi taka njegova podružnica povsod, kjer se prijavi vsaj 12 članov, katerih vsak plača na leto 50 cen.

Vsa ostala navodila in pojasnila v tej knjižici veljajo tudi za ameriške Slovence.

Posebno jim priporočamo razpečavanje in kupovanje družbenega blaga, v prvi vrsti užigalice, narodne kolke, razglednice itd.

Dokler se ne dobi založnik, naj bi imele posamezne njihove podružnice tako blago v zalogi.

Za sedaj pa opozarjamo naše rojake v Ameriki, da je dobil g. Alojzij **Ausenik** v New Yorku pravico prodajati **smotke v korist družbi sv. Cirila in Metoda**. Rojaki, podpirajte ga!

Glavna družba pošilja iskrene bratske pozdrave vsem milim bratom in sestram v Ameriki, katerih žarko rodoljubje pomaga otirati solze trpečim bratom in sestricam v stari domovini.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIJNICA

00000476208

